

ENERGETICKÁ POLITIKA EU

- **Myšlenky EU**
- **Energetika v ČR**
- **Obnovitelné zdroje energie**
- **Ochrana ŽP**

▪ Trh s elektřinou a plynem

Od roku 2007 trh otevřen všem zákazníkům, proveden právní unbundling distribuce a přenosu od výroby a obchodu s elektřinou, rozvíjí se různé formy obchodování .

▪ Ceny elektřiny a plynu

Očekávání o pozitivním vlivu konkurenčního prostředí se neopotvrdila, především z důvodu objektivní obtížnosti vstupu nových zdrojů na trh.

▪ Regionální trhy s elektřinou

Technická omezení daná historickým rozvojem elektrizačních soustav neumožňují neomezené propojení – technicky i obchodně komplikovaný přeshraniční přístup.

▪ Mimotržní aktivity

V posledních 5 letech byla uplatněna řada opatření vnášejících do tržního prostředí nejistoty a rizika – emisní obchodování, ochrana ovzduší, využití obnovitelných zdrojů, ekologické daně.

3. energetický balíček

■ Vlastnické oddělení přenosu a přepravy

Dominantní vertikálně integrované energetické společnosti jsou označovány za hlavní narušitele tržního prostředí, kteří brání konkurenci v přístupu na trh. Proto je navrhováno buď úplné vlastnické oddělení nebo tzv. nezávislý operátor sítě (ISO) nebo právní oddělení s posílením kontroly (ITO).

■ Zřízení Evropské regulační agentury

Má mít vyjadřovací pravomoci ve vztahu k EK a národním regulátorům, rozhodovací pravomoc v udělování výjimek z regulace u nových přeshraničních vedení. Komunikační a konzultační platforma.

■ Spolupráce provozovatelů přenosových sítí (TSO)

Má sloužit k posílení spolupráce především v oblasti pravidel pro přístup a použití přenosových sítí, koordinace provozu sítí a nových investic

■ Vyšší podíl obnovitelných zdrojů

Celkový cíl 20% OZE na celkové konečné spotřebě EU v roce 2020 byl plošně rozpočítán mezi členské státy. Česká republika dosáhla relativně dobrého výsledku – cíl zvýšit podíl OZE z dnešních 6,1 na 13% v roce 2020.

- **Alternativní návrh 8 zemí EU k vlastnickému oddělení a nezávislému operátorovi ISO**
- **EEU je vlastně zpřísnění současného oddělení – zavádí povinnost každému TSO zpracovat tzv. compliance program a dohledu regulátorů nad jeho plněním.**
- **Komise tento návrh sice formálně přivítala a přislíbila diskusi ale stavěla se k němu zdrženlivě.**

- EK zapracovala návrh EEU do směrnic a stanovila přísné podmínky - Návrh obsahuje detailní podmínky, za nichž by Komise na tuto variantu byla ochotná přistoupit.
- Průmyslový výbor EP dne 6.5.2008 těsnou většinou **zamítl alternativní návrh na liberalizaci energetických trhů**, který předložily společně Francie a Německo. Poslanci navíc **nepodpořili ani náhradní plán Evropské komise na vytvoření přísného regulačního režimu** v jehož rámci by byl za přenosové aktivity odpovědný nezávislý systémový operátor (ISO).
- Podpora, kterou parlamentní výbor vyjádřil vlastnickému unbundlingu s největší pravděpodobností posílí pozici Evropské komise vůči osmi členským zemím, což by znamenalo, že Brusel nemusí být ochoten k žádným kompromisům, kterými by vyhověl požadavkům Berlína a Paříže

- Všeobecně se má za to, že převáží „evropská logika“, což v praxi bude znamenat, že Parlament, Rada a Komise mohou ještě dojít k nějakému kompromisu (patrně na poslední chvíli), který zabrání tomu, aby hlasování o třetím balíčku skončilo neúspěchem.
- Ministři pro energetiku se pokusí nalézt politické řešení 6. června 2008.
- ČEZ je přesvědčen, že nejlepší variantou, která umožní efektivní fungování evropského trhu s elektřinou, je zřízení nezávislého systémového operátora (ISO).
- ČEPS tvrdí, že vlastnické oddělení je „určitě přínosem“ a ČR je v tomto směru vzorem pro celou Unii.

- Vzhledem k tomu, že Komise nedělá rozdíl mezi elektřinou a plynem a variantu EEU pouze pro plyn navrhovala jako časově omezenou – **rozhodla se ČR podporovat třetí variantu (EEU) pro plyn i elektřinu jako plnohodnotnou a rovnoprávnou bez časového omezení.**
- Možnost ustoupit od EEU pro oblast elektřiny a ponechat ji pouze pro oblast plynu je až poslední možný krok a to pouze v případě, že EEU bude rovnocenná varianta bez jakéhokoliv časového omezení.

– Vlastnické oddělení a ČR

- **rozdělení členských států na tábory podle postoje**

- **Státy podporující vlastnické oddělení**

ES, IT, UK, DK, PT, RO, BE, SE, PL, HU a NL

- **Státy nesouhlasící s vlastnickým oddělením**

FR, DE, AT, LV, SK, BG, LU a GR

- **Státy, které nezaujaly jasné stanovisko**

EE, LT, MT, CY, CZ

*Nové členské státy

ČR nechce stejný přístup k plynárenství a elektroenergetice.

- **Vlastnické oddělení nepovažujeme za klíč k fungujícímu trhu s elektřinou...**

V době, kdy hlavní bariérou obchodování jsou technická omezení a úzká místa v elektrizačních soustavách považujeme unbundling za neadekvátní řešení, i s ohledem na vlastnická práva a náklady na jeho realizaci.

- **... a už vůbec ne u trhu s plynem**

Většina států je zásobována maximálně ze dvou zdrojů, prostor pro konkurenci v podstatě neexistuje.

- **ISO je horší varianta k unbundlingu**

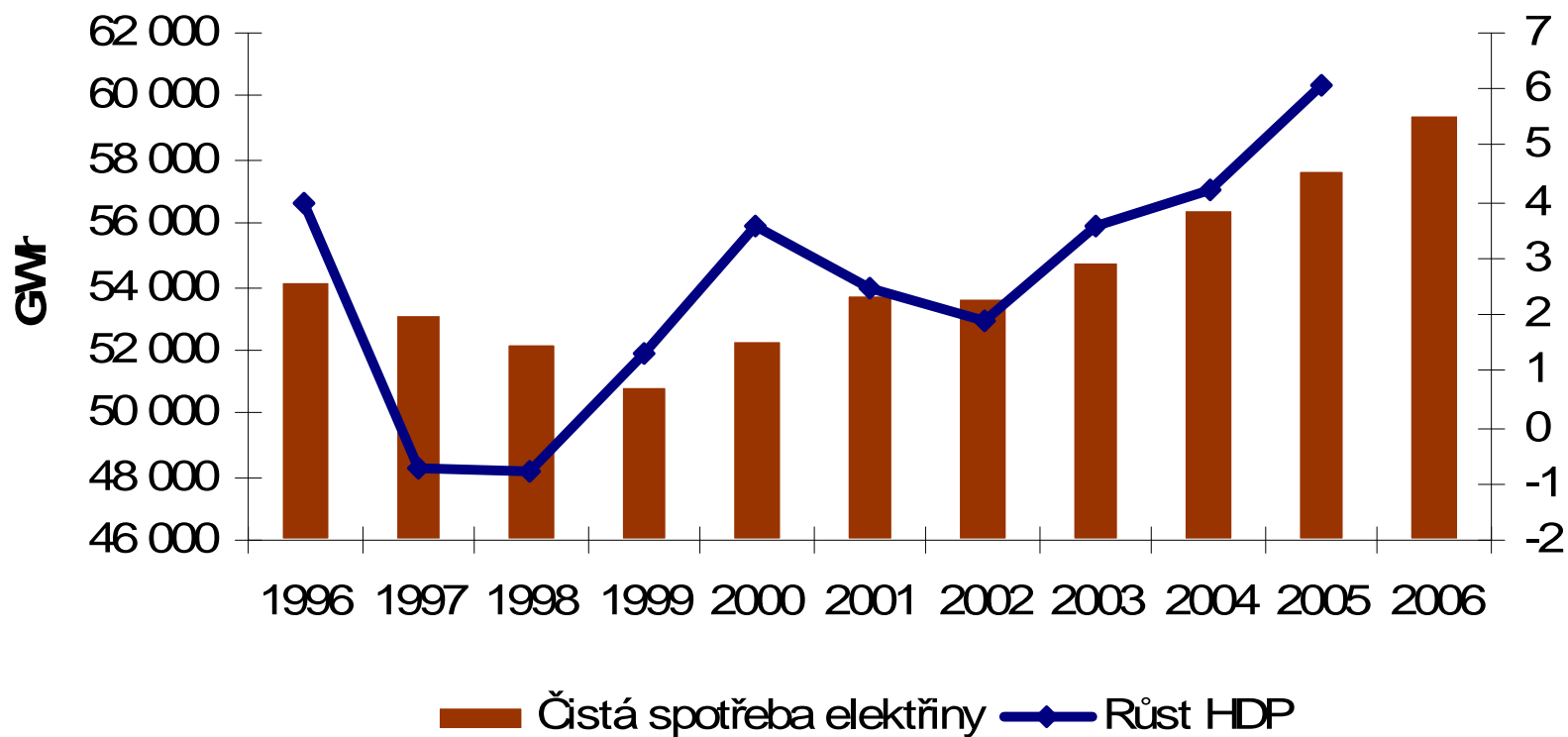
Je-li hlavním smyslem unbundlingu motivace k investicím a hledání nových příležitostí, pak společnost operující na cizím majetku je jednoznačnou komplikací, včetně komplikovaných právních vztahů.

- **Varianta EEU, resp ITO je nejmenší zlo...**

- **„ENTSO“**

Spolupráce provozovatelů přenosových soustav je dnes postavena na striktně dobrovolném principu, což se negativně projevuje především v jednáních o kompenzačních mechanismech, tento princip by se měl legislativně změnit a formalizovat spolupráci tak, aby sdružení bylo rovnocenným partnerem Evropské komise.

Tuzemská spotřeba elektřiny

Zdroje

Současný instalovaný výkon	
Uhlí	10 705 MW
Jádro	3 792 MW
Zemní plyn	833 MW
Voda	2 164 MW
Vítr	72 MW
Celkem	17 566 MW

Pozitivní bilance elektřiny po roce 2015 závisí na dostupnosti hnědého uhlí (a případném nové jaderném zdroji)

pokles instalovaného výkonu hnědouhelných elektráren

2013 MW	- 800	retrofity
2016 MW	- 2 200	odstavení z důvodu nedostatku paliva
2017 MW	- 2 800	
2019 MW	- 3 300	odstavení „retrofitů“

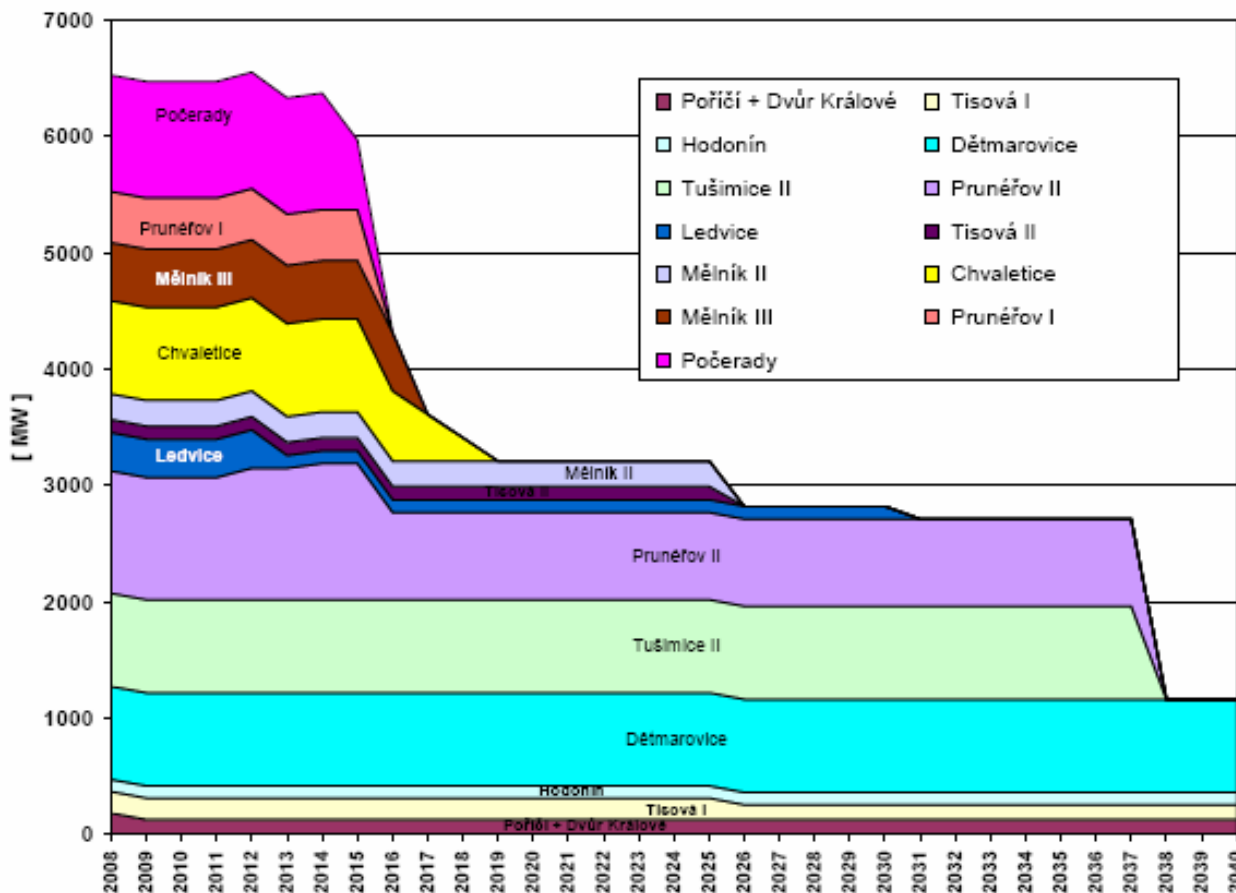
2025 MW	Retrofity - 3 700	1 600 MW
2038 MW	Nové zdroje - 5 400	2 000 MW
	Dodatečné zdroje	660 MW

(v závislosti na dostupnosti uhlí)

+ retrofit ČU 800 MW
(po roce 2020 zásobován dovozovým uhlím)

Dostupnost elektřiny

Bilance ES ČR

Náhrada zdrojů:

Útlum 3 400 MW

Nové zdroje 2 000

Stávající vývoj:

Pozitivní saldo do 2017

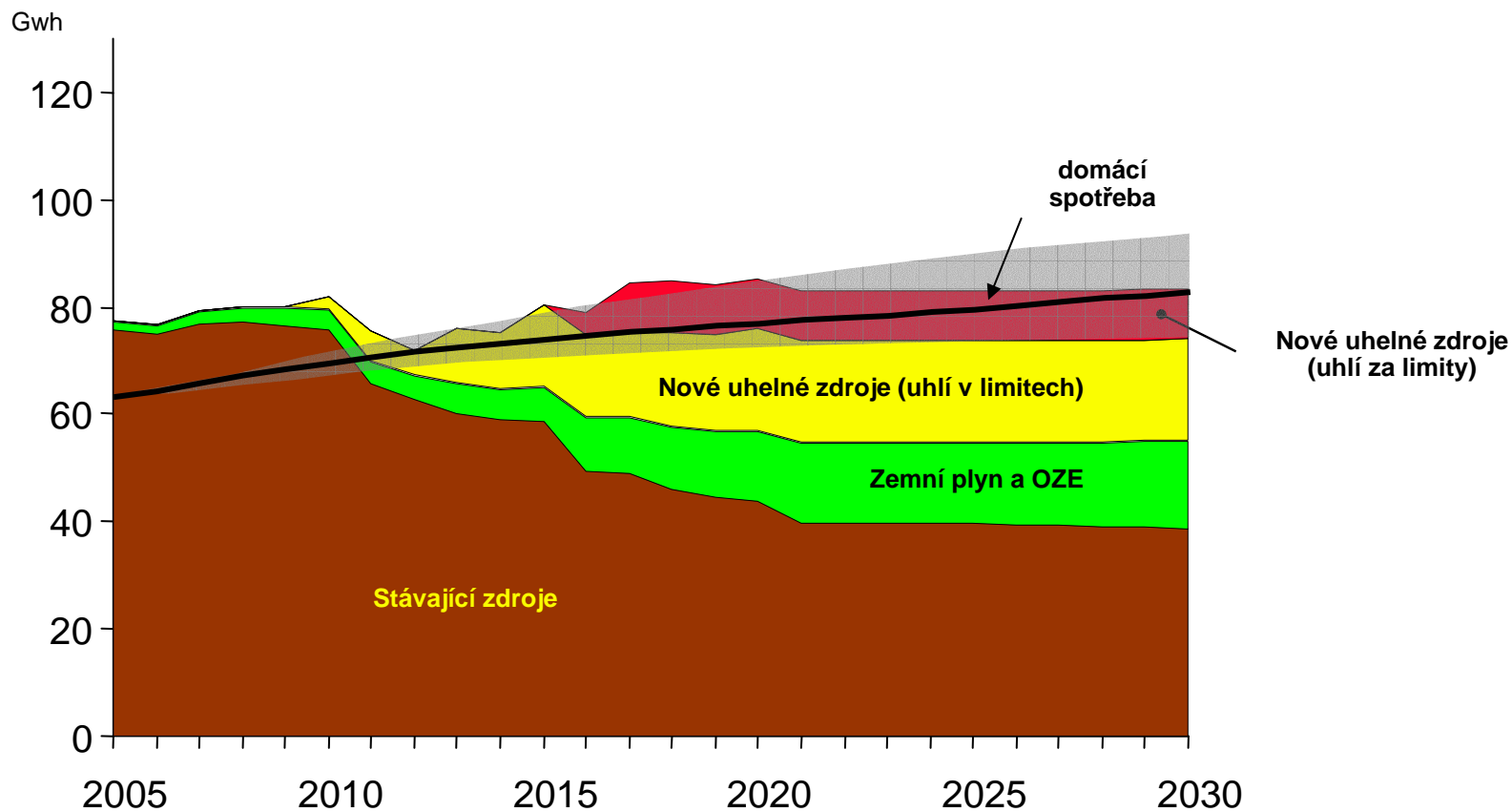
Možné varianty pro vyrovnanou bilanci:

**1. Bez JE
1200MW ČU + 500 MW ZP**

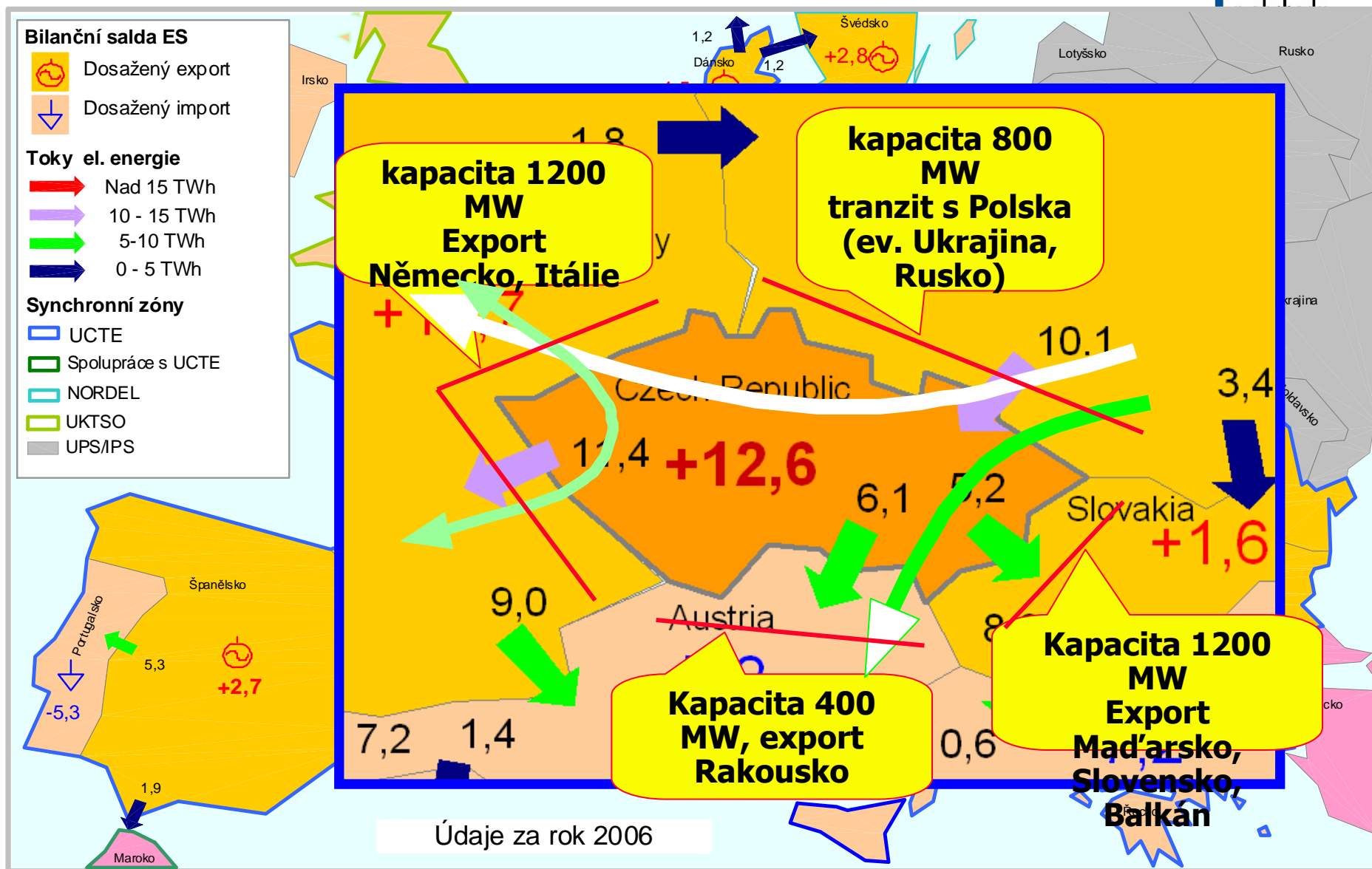
**2. JE +1200 MW 2020
+800MW ZP**

**2. JE +1200 MW 2025
+1200 MW ZP**

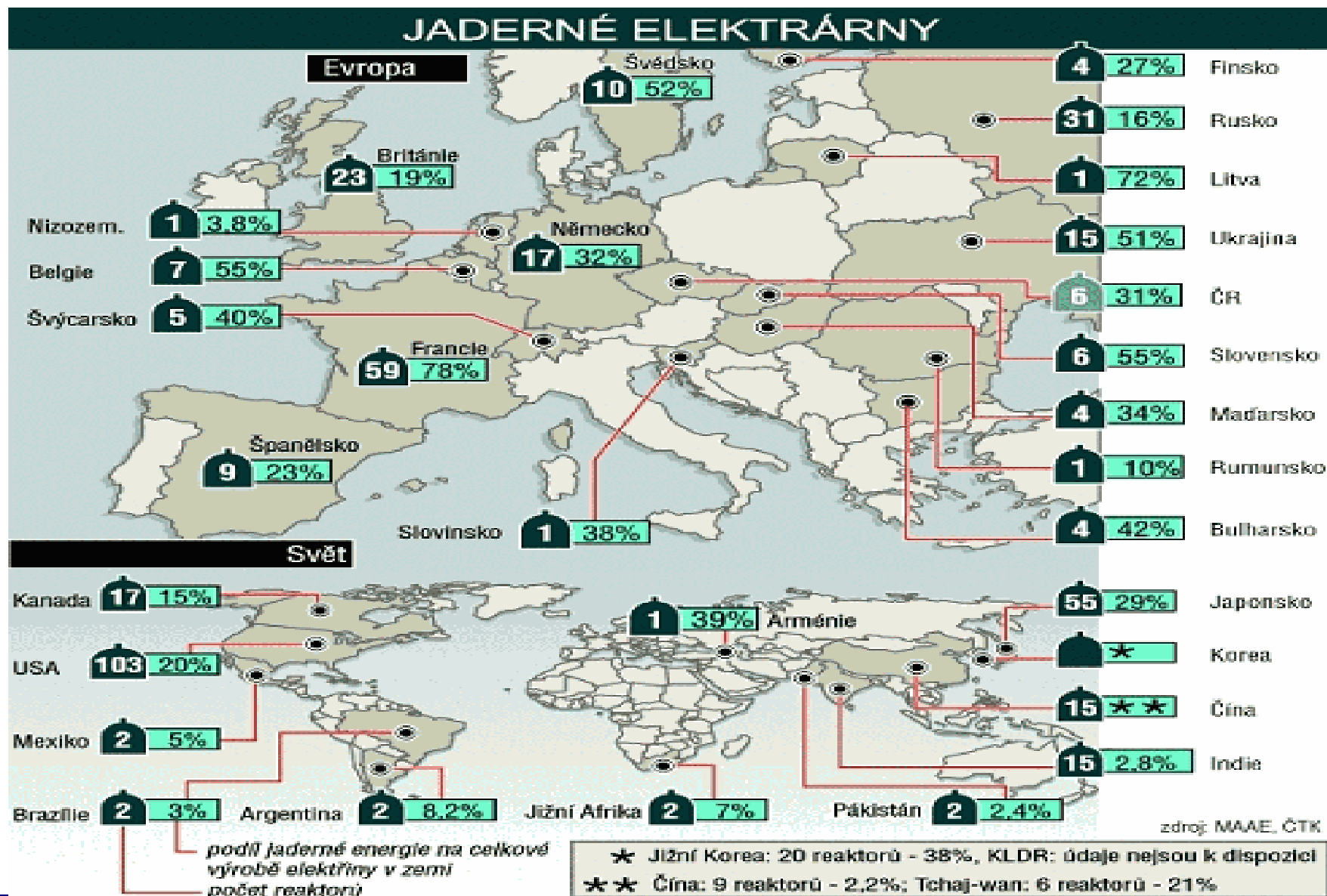
Co nás čeká

Přeshraniční toky elektřiny

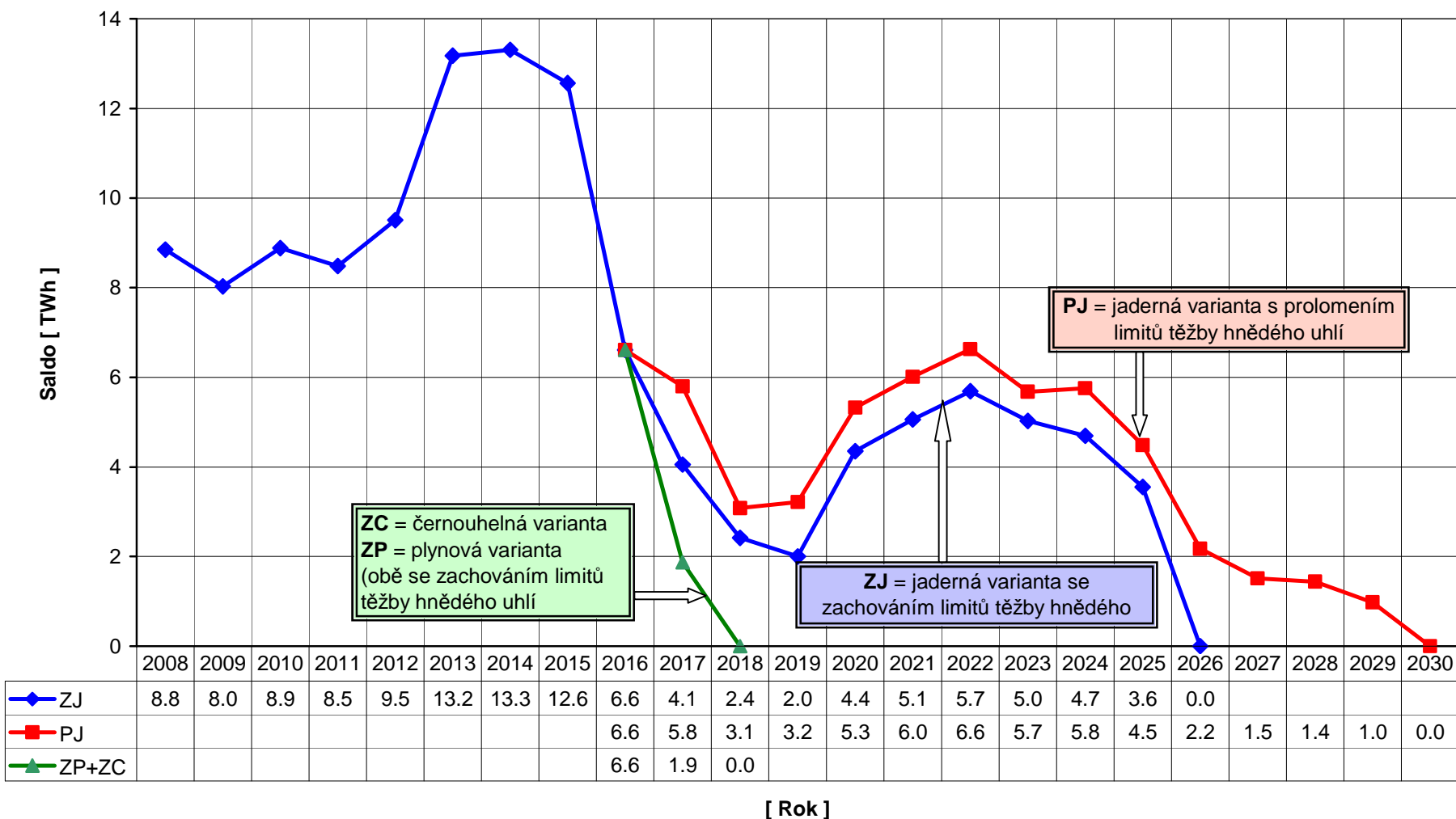

Podíl jaderných elektráren na výrobě elektřiny

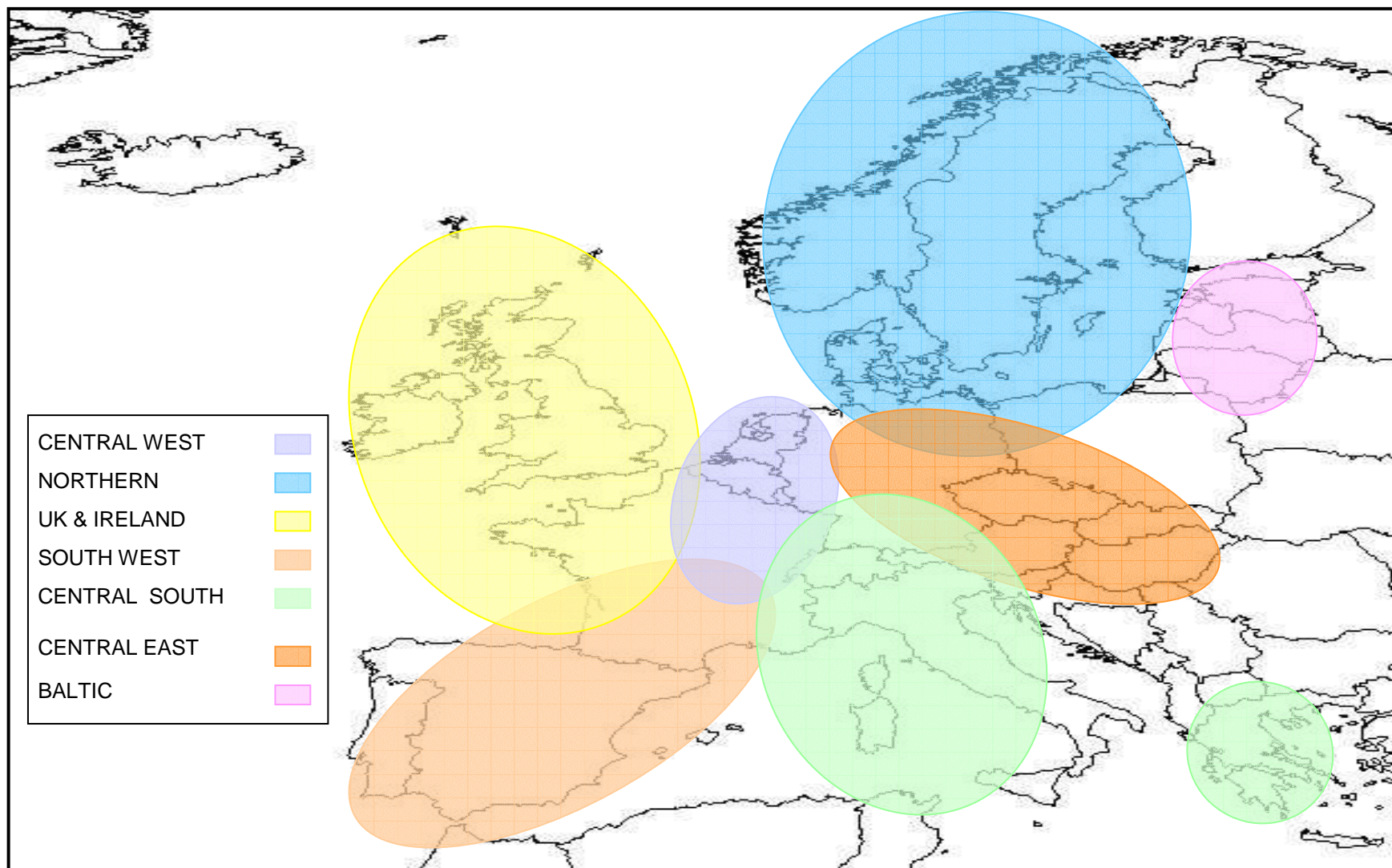

Dlouhodobá bilance ES ČR

PREDIKCE ROČNÍCH OBJEMŮ EXPORTŮ ELEKTŘINY Z ES ČR (SALDA)

Regionální trhy s elektřinou

Regionální trhy s elektřinou

UK & Ireland:

Francie, Irsko,
Velká Británie

Northern:

Dánsko, Finsko,
Německo, Norsko,
Polsko, Švédsko

Central-West:

Belgie, Francie,
Německo, Lucembursko,
Holandsko

Central-East:

Rakousko, Česko,
Německo, Maďarsko,
Polsko, Slovensko,
Slovinsko

South-West:

Francie, Portugalsko,
Španělsko

Central-South:

Rakousko, Francie,
Německo, Řecko,
Itálie, Slovinsko

Baltic:

Estonsko, Lotyšsko,
Litva

Regionální trhy s elektřinou

- cílem je skutečně vytvořit jednotný trh s elektřinou
- regionální trhy dočasným mezistupněm
- proto je třeba:
 - vybudovat lépe fungující regionální trhy
 - zjistit a zveřejnit prioritní oblasti
 - uvést časový plán
 - monitorovat a podporovat rozvoj

Klimatický balíček

**Obnovitelné zdroje
+ 11,5% oproti 2005**

- Cíle pro jednotlivé státy byly rozpočítány numericky, bez ohledu na reálný potenciál
- Část závazku rozdělena podle HDP/obyvatele v každém státě „bohatší“ mají vyšší cíle
- Předpokládá se, že některé státy budou muset procento OZE pokrýt nákupem mimo své území prostřednictvím záruk původu

Závazek ČR

13% (současnost cca 6%)

vůči roku 2005

**Emise skleníkových plynů
-20% oproti 1990**

Obchodování s
emisemi (ETS)

Všechny státy
stejný závazek

- 21%

ale vůči roku 2005

ostatní (doprav,
domácnosti)

Závazky různé
podle
HDPobyvatele

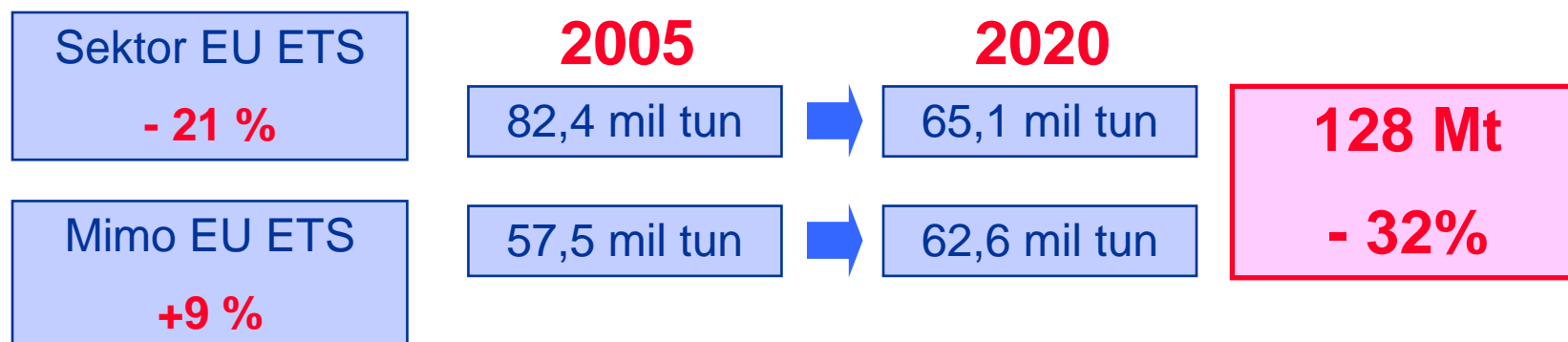
Závazek ČR

+ 9%

Klimatický balíček

Snižování skleníkových plynů

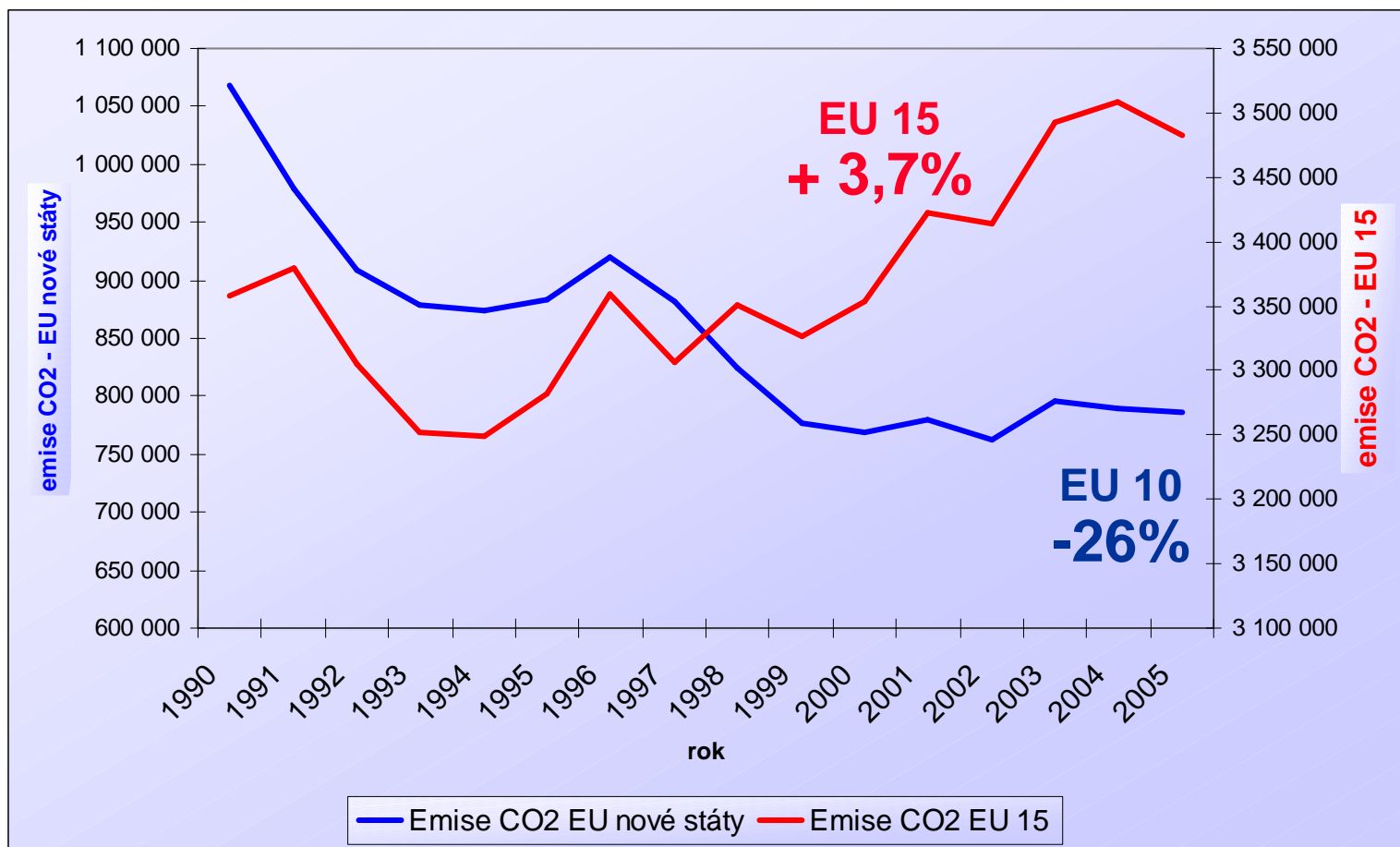
- **Závazek snížení emisí skleníkových plynů je pro ČR velmi nevýhodný**
- **Emise v roce 1990 činily 190 mil t/rok, pokud bychom měli stejný cíl jako celá EU, tj. -20%, v roce 2020 by emise mohly být 152 mil t/ rok**

- **V sektoru ETS mají být povolenky prodávány v aukcích (energetika 100%, průmysl postupný náběh z 20% v roce 2013 na 100% v roce 2020)**

Klimatický balíček

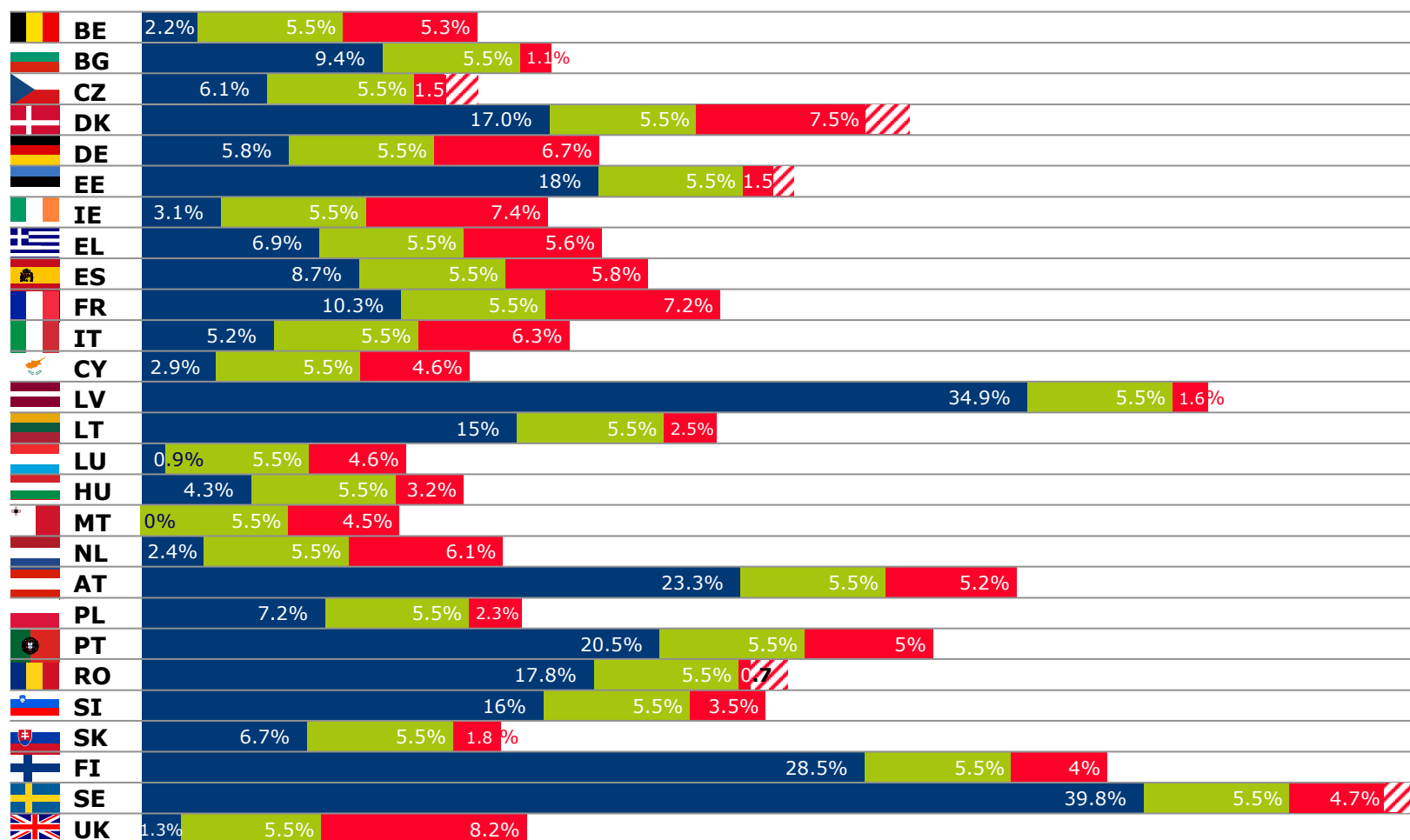
Proč chce EK závazky k roku 2005?

Celkový cíl -20% v roce 2020 (vůči roku 1990) by nebylo možné splnit bez započtení snížení emisí v nových členských státech v letech 1990 -2005.

Klimatický balíček

Obnovitelné zdroje

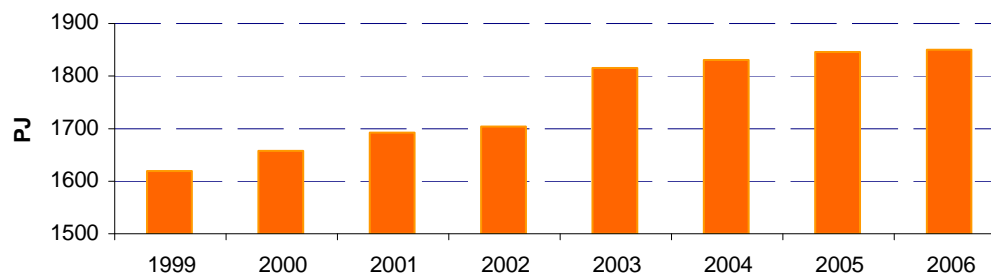

Klimatický balíček

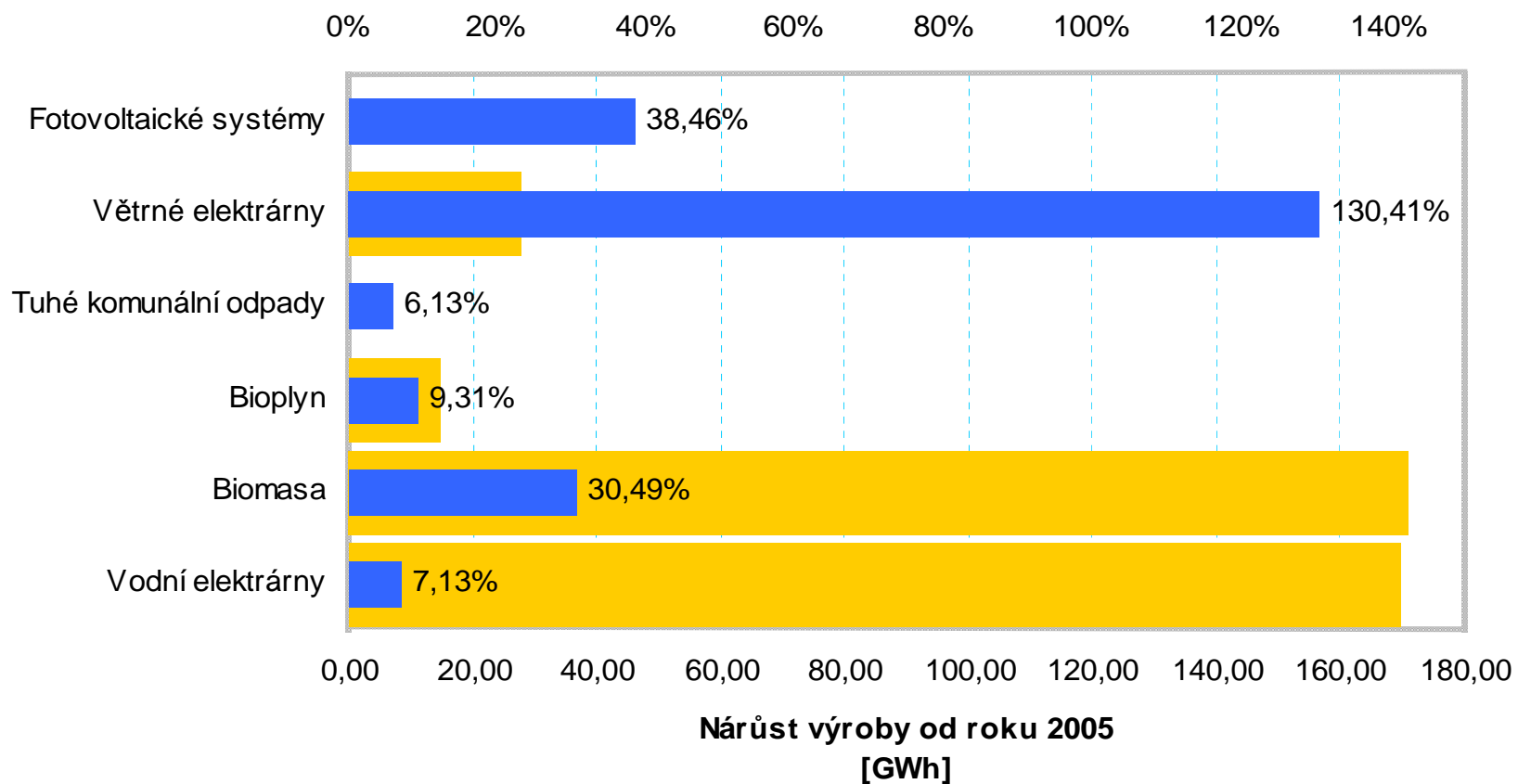
Obnovitelné zdroje

- Při současné úrovni spotřeby energií je cíl **teoreticky dosažitelný (pokud se podaří vyprodukovat 3 mil tun biomasy a realizovat cca 600MW inst. ve VTE)**
- Spotřeba energie dlouhodobě roste, bude-li rostoucí trend pokračovat o 1% ročně, v roce 2020 budeme při stejném úsilí mít podíl OZE pouze 10%

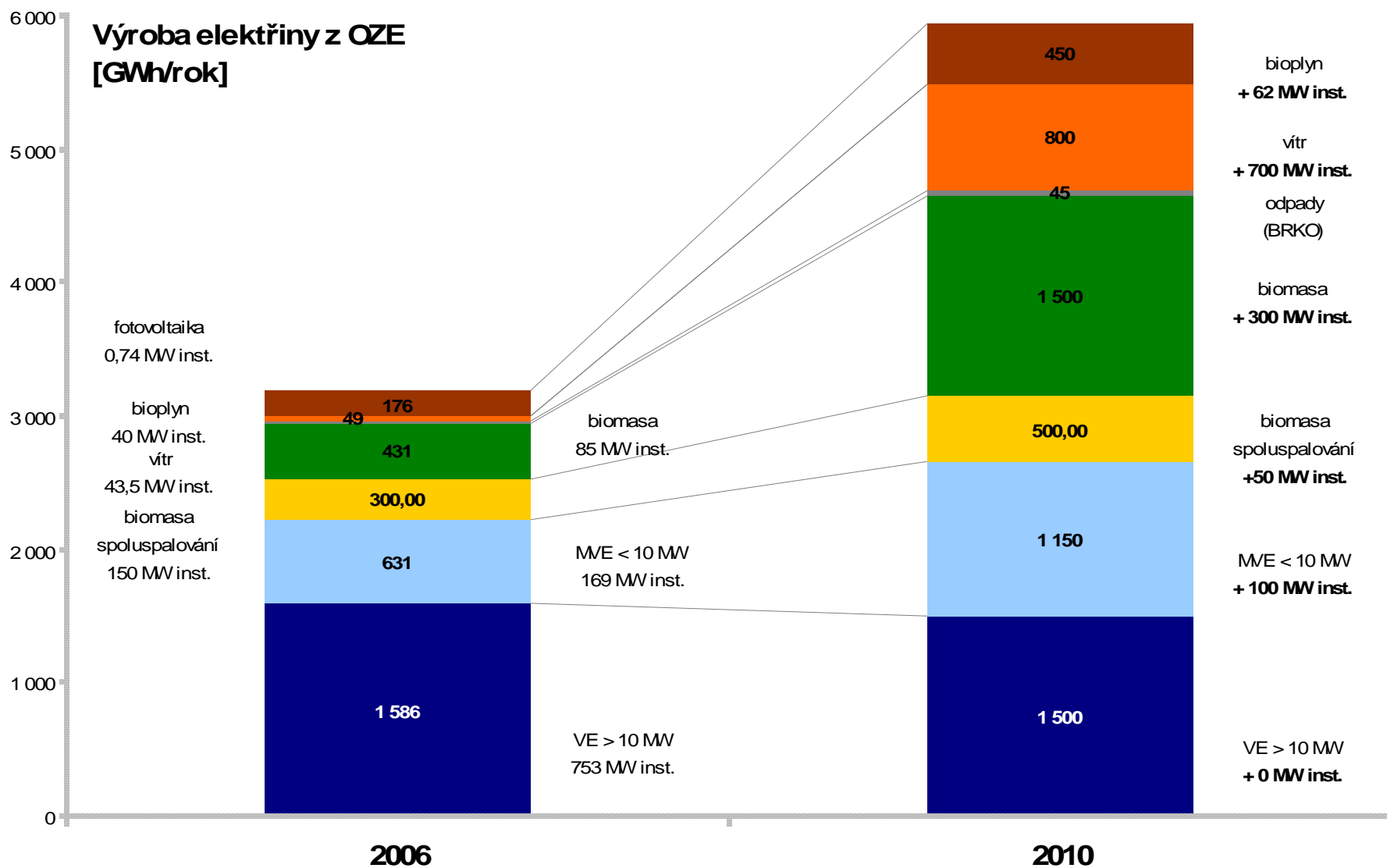
Spotřeba PEZ

- Směrnice zavádí systém obchodu s **garancemi původu** obnovitelné energie, který umožňuje virtuální převody potenciálů OZE mezi státy unie
- Směrnice doposud počítá s možností omezení těchto obchodů, aby nedošlo k „odsátí“ potenciálu ze zemí, které samy závazky neplní

Výroba elektřiny z OZE

- **Konsensuální řešení všeobecného přístupu k nosným prvkům 3. energetického balíčku**
 - **Klimaticko-energetický balíček**
 - **3. legislativní balíček k vnitřnímu trhu s energií**
 - **Aktuální mezinárodní vztahy v energetice**
-
- **Ministrů v otázce unbundingu potvrdili dosavadní známé pozice .**
 - **AT a DE potvrdily nesouhlas s ustanovením Agentury regulátorů.**
 - **UK odmítla text klauzule vůči třetím zemím a navrhla vlastní řešení této otázky. Klauzuli odmítlo také DE, které ale tuto otázku ve směrnících nechce ponechat vůbec a ponechalo by ji čistě na bilaterální bázi. FR klauzuli podporuje s tím, že je potřeba dále diskutovat praktické aspekty a dopady. Pobaltské státy podpořené RO požádaly o výjimku z implementace této klauzule vzhledem k tomu, že 3. stát je již v jejich TSO přítomen.**

- **ČR: Je nezbytné dosáhnout kompromisu, jehož základním předpokladem bude podoba 3. varianty oddělení.**
- **1) Varianta ITO je určena vertikálně integrovaným společností za účelem garance větší nezávislosti TSO.**
- **2) Tzv. „etická klauzule“ bude platná pro „většinu“ managementu, délka ex-ante periody byla zkrácena na 3 roky a ex-post periody na 4 roky. Pro zbytek managementu je požadováno období 6 měsíců mezi ukončením zaměstnání ve vertikálně integrované společnosti a přechodem do TSO (ex-ante).**
- **3) Bylo doplněno, že nominace členů správní rady, na které se vztahují čl. 10d odst. 3 až 7 (tj. 50% - 1 člen), bude podléhat schválení národním regulačním úřadem.**

Závěry

- Na evropské úrovni je nedostatek zdrojů (nutnost vybudovat do roku 2030 750 GW nových kapacit).
- Jako řešení nedostatečných investic je navrhováno rozbití monopolů – vlastnický unbundling
- Česká republika si udrží exportní schopnost do roku 2015. Situace po roce 2015 víceméně závisí na rozhodnutí o výstavbě dalších jaderných bloků.
- Využití uhlí „za limity“ může rozhodnutí oddálit cca do roku 2025, ale nelze počítat s exporty v současné úrovni.
- Cíl v oblasti podílu OZE je v ČR teoreticky dosažitelný, prakticky je ale velmi obtížně splnitelný, i vzhledem k rostoucí spotřebě.
- Cíle ve snižování emisí jsou nereálné bez razantního omezení výroby v uhelných elektrárnách (nárůst účinnosti u nově budovaných zdrojů nemůže zajistit tak velké snížení emisí)
- Při nedostatku výrobních kapacit v elektroenergetice a současném tlaku na snižování emisí CO₂ zbývá jediná alternativa – jaderné elektrárny

Děkuji Vám za pozornost

